

Stacja Hodowli i Unasieniania Zwierząt Sp. z o.o. w Bydgoszczy
ul. Zamczysko 9a, 85-689 Bydgoszcz, tel. 52 328 03 01, e-mail: bydgoszcz@shiuz.pl, www.shiuz.pl

*Wesołych
Świąt*

*Hodowcom,
Rolnikom
i Czytelnikom
zdrowych
i pogodnych Świąt
Bożego Narodzenia
oraz
szczęśliwego
Nowego Roku
życzy
Zarząd i Pracownicy
SHiUZ Bydgoszcz*

NAJLEPSZE W NASZEJ OFERCIE

PROMOCJA ŚWIĄTECZNA!
SZCZEGÓŁY U NASZYCH PRZEDSTAWICIELI!

SPARTANIN ET PL005473584552

Springsteen x Predator

TOP RANKINGU POLSKICH BUHAJÓW – **gPF 161** /

Indeks Ekonomiczny 2781

- Zrównoważona produkcja mleczna z bogatym składem suchej masy
- Mleko: **833 kg** / Tłuszcz: **64,1 kg; 0,35%** / Białko: **40,4 kg; 0,15%**
- Super nogi o mocnej racicy
- Rewelacyjna budowa wymion – wysoko położone i zawieszone z mocnym więzadłem
- Drugi najlepszy polski buhaj pod względem budowy wymienia – Podindeks wymienia **146!**

BENFICO PL005473583104

Benicio x Adlon P

gPF 158

- Bardzo korzystne połączenie produkcji i pokroju
- Mleko: **1037 kg** / Tłuszcz: **52,2 kg; 0,11%** / Białko: **43,4 kg; 0,10%**
- Mleko przyszłości B-kazeina **A2**
- Doskonałe cechy funkcjonalne
- Podindeks płodności **119** / Kom. som. **118** / Długow. **123**
- Wymiona przystosowane do doju robotem

PROMOCJA ŚWIĄTECZNA!
SZCZEGÓŁY U NASZYCH PRZEDSTAWICIELI!

RONALDO ET PL005473583364

Ronny x Gigabyte

gPF 158

- Najlepszy polski buhaj pod względem budowy wymienia – Podindeks wymienia **153!**
- Rewelacyjna zdrowotność wymienia – **137**
- Najlepszy polski buhaj pod względem pokroju Podindeks ogólny pokroju – **147**
- Idealny układ białek mleka: Kappa kazeina **BB** / B-kazeina **A2**

– WYCENA GRUDZIEŃ 2023

SONETPOL ET PL005516128156

Soundtrack x Garrett

gPF 157

- Specjalista od poprawy wydajności mlecznej
- Mleko: **1341 kg** / Tłuszcz: **64,6 kg; 0,11%** / Białko: **50,0 kg; 0,06%**
- Jeden z najlepszych polskich buhajów pod względem Podindeksu nóg i racic – **122**
- Potomstwo o mniejszym kalibrze
- Kappa kazeina **BB**

SMART PL005477377112

Shaq x Soundbar

gPF 154

- Odległy rodowód
- Jeden z najlepszych polskich buhajów pod względem zawartości tłuszczu w mleku – **86,0 kg i 0,65%!**
- Mleko: **736 kg** / Białko: **37,9 kg; 0,66%**
- Wymiona funkcjonalna, o mocnym zawieszeniu, wysokim położeniu, odporne na zapalenia
- Szybko zachodzące w następną ciążę córki – Podindeks płodności **118**

shiuz.pl/sklep

Przyszłość
rodzi się
z nami

Zapraszamy do składania zamówień
na nasienie buhajów i dodatki
w sklepie internetowym
shiuz.pl/sklep

* Oferta aktualnie jest przeznaczona wyłącznie
dla gospodarstw rolnych, firm i osób prowadzą-
cych działalność gospodarczą

WSPIERAMY UDZIAŁOWCÓW!!!

Zarząd Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt Sp. z o.o. w Bydgoszczy pragnie wyrazić swój niepokój w związku z zaistniałą sytuacją związaną ze zmianami właścicielskimi dotyczącymi udziałów w kapitale Spółki. Trwające już od roku zamrożenie obrotu udziałami, będące wynikiem przedłużających się procesów sądowych, których przedmiotem jest wycena udziałów, może wywrzeć negatywne skutki dla przyszłości SHIUZ Bydgoszcz. Zgodność co do celów strategicznych panująca wśród inwestorów Spółki jest warunkiem jej rozwoju i powodzenia prowadzonej działalności.

Przyłączamy się do apelu udziałowców BIOSEM POLSKA Sp. z o.o. oraz pracowników Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt Sp. z o.o. w Bydgoszczy zawartego w „Liście otwartym” o jak najszybsze wypracowanie rozwiązania satysfakcjonującego wszystkie strony i gwarantującego dalszą pomyślną pracę na korzyść polskich hodowców bydła i trzody chlewnej.

Zarząd Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt Sp. z o.o. w Bydgoszczy

LIST OTWARTY UDZIAŁOWCÓW BIOSEM SP. Z O.O. I PRACOWNIKÓW SHIUZ, KTÓRY UKAZAŁ SIĘ W TYGODNIKU PORADNIKU ROLNICZYM NR 42/2023

Redakcja TPR wielokrotnie poruszała już wcześniej temat gotowości Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa do przejścia na zasadzie prawa pierwokupu udziałów Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt Sp. z o.o. w Bydgoszczy. Do sfinalizowania pierwszej takiej transakcji doszło w sierpniu 2022 roku, gdy zakończyła się dziesięcioletnia karencja w obrocie udziałami Stacji. Wówczas KOWR w ramach prawa pierwokupu przejął znaczną ilość udziałów w SHIUZ Bydgoszcz. Do kolejnej transakcji powinno jeszcze dojść w 2023 roku, ponieważ kolejne partie udziałów zakończyły okres karencji wynikającej z ustaleń prywatyzacyjnych.

Sama idea ponownego upaństwowienia Stacji jest w naszej opinii bardzo słuszna i stanowi szansę rozwoju firmy oraz szerszej perspektywy dla prowadzenia krajowego programu hodowlanego bydła mlecznego z korzyścią dla Polskich hodowców. Jest też akceptowana przez pracowników SHIUZ Bydgoszcz, którzy od samego początku wyrażali chęć odsprzedaży posiadanych udziałów KOWRowi. Przede wszystkim zaś jeden właściciel większościowy gwarantuje określenie kierunku działania firmy oraz stabilność zarządczą w długiej perspektywie czasowej.

Jednak w praktyce okazało się, że nie wszystko jest idealnym rozwiązaniem dla zwykłego udziałowca (członka Biosem Polska Sp. z o.o.). Otóż KOWR po skorzystaniu z prawa pierwokupu w 2022 roku zakwestionował wartość przejętych udziałów i pozwał udziałowców (głównie pracowników czynnych lub emerytowanych) o rażące zawyżenie rynkowej wartości udziału w umowach warunkowych. Niestety osoby te nie miały ani wpływu na kwotę transakcyjną ani nie czerpały zysku z obrotu udziałami. Wartość wynikała wyłącznie z umowy warunkowej jaką podpisano w 2022 roku z inwestorem.

Z nadziei udziałowców i zarazem pracowników pozostaje zatem rozczarowanie i obawa o konsekwencje finansowe, ponieważ KOWR przejął udziały i nie zapłacił dotąd ani złotówki. Pod znakiem zapytania są również dalsze etapy przejmowania udziałów, bo

kto w sytuacji, gdy kwestionuje się wartość udziału z 2022 roku podpisze kolejne umowy w roku 2023? Nie wyjaśniony pozostaje system wyceny wartości udziałów Stacji przez KOWR, który stanowi podstawę pozwu. O ile w przypadku obrotu gruntami rolnymi można ustalić średnią wartość transakcyjną hektara w danym regionie i odnieść do wartości z umowy, która podlega prawu pierwokupu przez KOWR, o tyle trudno to odnieść do wartości rynkowej udziałów. Jaki system wyceny przyjął KOWR do wyceny udziałów spółki nie giełdowej? Dla przykładu średnia wartość w obrocie udziałami SHIUZ Bydgoszcz mieściła się w wartościach z zakwestionowanych umów przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Pozostaje tylko nadzieja wśród udziałowców i pracowników na jednak polubowne rozwiązanie sprawy i dalszą kontynuację repolonizacji na akceptowalnych warunkach. Wszak wszystkim stronom powinno zależeć na szybkim rozwiązaniu niepokojącego problemu i zagwarantowaniu Stacji właściwego kierunku rozwoju również dla dobra hodowców.

Jesteśmy przekonani, że Sąd przede wszystkim na podstawie dotychczas zawartych umów potwierdzi wartość udziałów. Jednak obawiamy się, że czas jaki upłynie do ostatecznego rozstrzygnięcia sporu (miesiące lub lata) pogrzebie ideę szybkiego przejęcia udziałów Stacji przez KOWR. Żadnej ze stron chyba na tym nie zależy?

Udziałowcy Biosem Polska Sp. z o.o. i pracownicy SHIUZ Bydgoszcz

HODOWLANE ASPEKTY ROZRODU BYDŁA MLECZNEGO

Wyniki reprodukcji stada krów mlecznych zarówno zadawalające jak i niezadawalające są wypadkową wielu czynników, które zawierają się w dwóch grupach: weterynaryjnej i hodowlanej. Podstawą oceny jakości rozrodu jest jego analiza. Niestety reprodukcja stada wciąż oceniana jest w oparciu o parametry, które nie oceniają syntetycznie wszystkich aspektów tego zagadnienia. Są to OMW (okres międzywycieleniowy), OMC (okres międzyciążowy) i CR (conception rate). Każdy z tych parametrów ma swoje ograniczenia. OMW nie zawiera w swej istocie krów pierwszeństwa bo one takiego okresu jeszcze nie mają, a stanowią zwykle około 30% krów stada. OMC kalkulowany jest zwykle w stosunku do krów cielných czyli do około 50% stada. CR jest prawidłowym parametrem jeśli jest liczony we właściwy sposób czyli w kalkulacji biorą udział wszystkie krowy, które były inseminowane w ciągu ostatnich 12 miesięcy aktywnego rozrodu – łącznie z tymi, których już dzisiaj w stadzie nie ma. Niestety w większości przypadków krowy ubyte są w tej kalkulacji pomijane co fałszuje (z reguły podwyższa) otrzymany wynik. Wskaźnikiem łączącym ilość porcji zużytego nasienia i czasu jego zużycia jest PR (pregnancy rate) - wskaźnik cielnosci wyrażony liczbą oraz formą graficzną, która jest pełną interpretacją tej wartości. Wielkością pożądaną dla PR jest wartość 25% i więcej. Przy wielkości PR 25%, rozród jest ekonomicznie neutralny dla stada. Reasumując: miarą sukcesu rozrodu krów mlecznych nie może być sam fakt zajścia samicy w ciążę. Istotniejszy jest czas (dzień laktacji),

w którym krowa zaszła w ciążę. Jakość rozrodu jest także fundamentem wyceny wartości ekonomicznej każdej krowy z osobna oraz całego stada. Wielkość PR wpływa na: ilość urodzonych cieląt od krowy w ciągu roku, rotację stada, liczbę sprzedanych jałówek cielných i/lub buhajków opasowych oraz liczbę jałówek, które należy utrzymywać w stadzie, aby zachować jego wielkość. Wartość PR określa także ilość krów, które produkują mleko w strefie straty ekonomicznej. Dane do wyceny ekonomicznej stada są w zasięgu każdego hodowcy. Ich wprowadzenie w model matematyczny, tzw. łańcuch Markova, daje obiektywny obraz wartości ekonomicznej stada.

Postęp hodowlany populacji bydła mlecznego dokonuje się poprzez linie męskie. Możliwości selekcji genomowej, z której ho-

dowcy mogą korzystać, wskazują min. na hodowlane parametry rozrodowe buhajów stosowanych do inseminacji. Parametry te dotyczą samego buhaja jak i jego przyszłych córek. W wycenach międzynarodowych są to DPR (Daughter Pregnancy Rate), CCR (Cow Conception Rate), HCR (Heifer Conception Rate). Dysponujemy także wartością hodowlaną z zakresu rozrodu samych samic. W polskiej wycenie wyrażona jest ona jako PI PŁ (podindeks płodności), który jest elementem składowym indeksu głównego – PF (produkcja i funkcjonalność). Rolą serwisów genetycznych i samych hodowców jest precyzyjne sparowanie osobników.

Aspektem, który najmocniej dotyka bydło mleczne w każdym zakresie (poziom produkcji, tempo rozwoju somatycznego, długość użytkowania i rozród)

**RASTABALL CA13636716, urodzony: 04.05.2020, FASTBALL x ALCOVE
gPF 153, PPL 124**

jest bez najmniejszej wątpliwości żywienie. Pierwszym elementem limitującym jest dostępna dla krowy energia wyrażona jako NEL – energia netto laktacji. Jej deficyt uruchamia szereg mechanizmów obciążających reprodukcję krow (np. ketoza, hipokalcemia). Ten ujemny bilans energii wynika z deficytowej w energię dawki lub/i niskiego pobrania suchej masy pasz. Stymulowanie apetytu krow jest zagadnieniem kluczowym, w każdym obszarze życia krow mlecznych. Żerność krow jest wypadkową smaku pasz oraz struktury fizycznej dawki wyrażonej jako peNDF (physically effective Neutral Detergent Fiber) Przemysł paszowy oferuje szereg dodatków glukoplastycznych (np. gliceryna). Niemniej najefektywniejszym rozwiązaniem jest podawanie krowom w sytuacji ujemnego bilansu energetycznego tłuszczu typu inert (obojętny dla środowiska żwacza). Występuje on w trzech formach: mydła wapniowe kwasów tłuszczowych, wolne kwasy tłuszczowe oraz trójglicerydy. Wśród tej grupy pasz forma mydeł wapniowych kwasów tłuszczowych jest najbardziej efektywna. 1 kg CaSoap dostarcza 5,8 Mcal NEL vs 4,0 Mcal NEL dla formy trójglicerydów. Dodatek tłuszczu w dawkach pokarmowych może mieć także znaczenie niekaloryczne. Kwasy tłuszczowe z rodziny omega 3 (np. kwas alfa linolenowy „ALA” – C18:3 n-3) są lipidami, które poprawiają parametry rozrodu bydła mlecznego. Jedynym źródłem tego tłuszczu w Europie jest olej lniany. Bardziej efektywne są kwasy: eikozapentaenowy (EPA) i dokozaheksaenowy (DHA). Ich źródłem są pasze pochodzenia zwierzęcego (tłuszcz i białko ryb), które w Europie są zakazane w żywieniu przeżuwaczy. Zatem dysponujemy jedynie ALA oferowanym min. w formie ekstrudowanych nasion lnu. Kwas alfa linolenowy stymuluje zaro-

**REPLAY PL005507859571, urodzony: 10.09.2021, RELAY x RIVETING
gPF 154, PPL 119**

dek do większej produkcji interferonu tau, który ogranicza biochemiczny mechanizm syntezy prostoglandyny F2alfa przez samice. Efektem jest mniejsza utrata wczesnych ciąży. W obserwacjach własnych w dwóch stadach uzyskano wzrost CR odpowiednio o 10 i 13 procent.

W ostatnich latach dynamicznie zmienia się podejście do pokrycia

potrzeb białkowych bydła mlecznego. Przeszliśmy od karmienia białkiem ogólnym (analityczny azot w paszy x współczynnik 6,25) przez karmienie białkiem metabolizowanym (białko trawione w jelicie cienkim) do pokrywania potrzeb na aminokwasy limitujące (metionina, lizyna). Ten sposób myślenia i działania obniża obciążenie organizmu (głównie wątroby)

**SUPERIOR DE1269727752, urodzony: 05.04.2021, CHAPTER x GIGABYTE
gPF 164, PPL 119**

**GIGRET PL005510279090, urodzony 23.10.2020, GIGABYTE x HOTSHOT
gPF 147, PPŁ 120**

wynikające z detoksykacji nadpodaży azotu (to jeden z najbardziej energochłonnych procesów). Suplementacja dawki aminokwasami nieulegającymi degradacji w żwaczu (RPAA – Rumen Protected Aminoacid) dają efekt nie tylko w ilości produkowanego mleka, zmianie zawartości białka i tłuszczu (w przypadku stosowania formy beta hydroxyanalogu metioniny), ale także poprawia parametry rozrodu. Dostępne dane wskazują na ograniczenie stanów zapalnych macicy po porodzie oraz mniejszy obszar tych infekcji w przypadku dawek suplementowanych RPAA. Potwierdzony jest także większy rozmiar zarodków przy stosowaniu RPAA. Fakt, że stosowanie RPAA obniża koszty żywienia krów wobec korzyści rozrodowych ma znaczenie marginalne.

W aspektach hodowlanych reprodukcji bydła mlecznego nie można przemilczeć zagadnień dobrostanu. Zarówno środowiskowego (wentylacja, temperatura, wilgotność, obsada zwierząt) jak i żywieniowego.

Wypadkową „niezadowolenia” zwierzęcia jest zjawisko stresu oksydacyjnego i pojawiających

się w konsekwencji w organizmie reaktywnych form tlenu. Podawanie krowom antyoksydantów jest jedną z form poprawy statusu zdrowotnego krów, a w konsekwencji poprawy parametrów rozrodu.

**Edukacja Rolnicza
dr inż. Zbigniew Lach**

O CZYM INFORMUJE PODINDEKS PŁODNOŚCI?

Powyższe informacje są bardzo ważnymi wskazówkami w wyborze buhaja do rozrodu. Podindeks płodności w polskiej ocenie składa się z $PI\ P\dot{L} = 0,70 \times CRj$ (współczynnik zapłodnienie jałówek) + $0,10 \times CRk$ (współczynnik zapłodnienie krów) + $0,10 \times PP$ (długość przestoju poporodowego) + $0,10 \times OMC$ (długość okresu międzyciążowego). Z definicji podindeks płodności informuje o łatwości zachodzenia w ciążę córek buhaja, a nie o skuteczności krycia nasieniem danego buhaja. Co oznacza, że córki pochodzące po buhajach o wysokim podindeksie płodności będą zacięły się szybciej niżeli córki buhajów o niższych wartościach. Wybierając buhaje do swojej oferty Stacja Hodowli i Unasienniania Zwierząt Sp. z o.o. w Bydgoszczy zwraca uwagę aby ojcowie przyszłego pokolenia charakteryzowali się wysokimi parametrami cech funkcjonalnych, w tym właśnie wysokim podindeksem płodności. Stacja poleca takie buhaje jak: RASTABALL (PPŁ 124), SUPERIOR (PPŁ 119), JAR (PPŁ 121), BENFICO, GIGRET (PPŁ 120), REPLAY (PPŁ 119), u których ten element składowy indeksu jest bardzo wysoki.

Monika Synakiewicz-Zimnicka

**JAR ET PL005471767469, urodzony: 02.03.2021, JARIK x BRAVENESS
gPF 146, PPŁ 121**

RÓBMY TO PROŚCIEJ, TANIEJ I BARDZIEJ EKOLOGICZNIE!

Stacja Hodowli i Unasieniania Zwierząt w Bydgoszczy od szeregu lat oferuje nowoczesne rozwiązania ułatwiające prowadzenie prac hodowlanych w gospodarstwach swoich Klientów.

Jednym z rozwiązań, do którego zachęcamy wszystkich hodowców jest aplikacja internetowa SHiUZ Mobile, dostępna w wersji na telefon komórkowy oraz na komputer. Aplikacja jest łatwa w obsłudze. Dzięki niej każdy hodowca może prowadzić ewidencję zabiegów unasieniania, rejestrować krycia w systemie FedInfo i kontrolować stan nasienia w kontenerze.

SHiUZ Mobile to:

- uproszczenie zarządzania rozrodem w stadzie,
- eliminacja papierowych zaświadczeń,
- automatyczne generowanie i przesyłanie danych do ksiąg hodowlanych,
- łatwa kontrola zużycia i zapasów nasienia w kontenerze.

Eliminacja tradycyjnych form korespondencji w biznesie to trwały trend obejmujący większość krajów na świecie. Wysyłka papierowych faktur bezpowrotnie odchodzi do przeszłości. Każdy z naszych odbiorców może otrzymywać faktury pocztą e-mail i dowyboru takiej opcji wszystkich bardzo zachęcamy. Dzięki temu ograniczamy zużycie papieru i materiałów eksploatacyjnych, oszczędzimy czas i ochronimy środowisko naturalne.

Aby skorzystać z oferowanych przez SHiUZ Bydgoszcz rozwiązań, cieszyć się wygodą i jednocześnie przyczyniać do ochrony środowiska i klimatu, wystarczy skontaktować się z naszym przedstawicielem lub dowolnym punktem obsługi. Wymienione rozwiązania są dostępne dla każdego hodowcy niezależnie od wielkości prowadzonej produkcji całkowicie za darmo.

Nieodłącznym elementem prowadzenia działalności gospodarczej w dzisiejszych czasach jest posiadanie własnych źródeł energii. Już od kilku lat na dachach naszych budynków w Bydgoszczy i Sławęcinku działają instalacje fotowoltaiczne.

Równolegle inwestujemy w pompy ciepła i przeprowadzamy termomodernizacje naszych zakładów.

W naszej działalności wprowadzamy także zmiany organizacyjne. Optymalizujemy wykorzystanie powierzchni biurowych i magazynowych, wprowadzamy koncentrację produkcji, a także centralizację obsługi procesów biznesowych dzięki rozwijaniu i coraz szerszemu wykorzystaniu rozwiązań teleinformatycznych. Wszystko to sprzyja mniejszemu zużyciu energii elektrycznej i paliw oraz redukuje koszty ogrzewania. ■

WIELKI POWRÓT ŚWINI PUŁAWSKIEJ

Już od 1 stycznia 2024 do naszej oferty nasienia knurów wraca rasa puławska, najstarsza polska rodzima rasa mateczna. Są to świnię o mocnych, krótkich nogach i łaciym umaszczeniu. Cechują się wczesnym dojrzewaniem i szybkim wzrostem, a także odpornością na choroby, dobrym wykorzystaniem paszy i wysoką wydajnością rzeźną. Świnię rasy puławskiej są w typie pośrednim między tłuszczowo-mięsnym a mięsnym. Doceniają to najlepsze zakłady mięsne. ■